

2023:13

Suomalainen äänestäjä 2003–2023
Den finländska väljaren 2003–2023

Vaalitutkimuskonsortio | Valforskningskonsortiet

Veikko Isotalo
Theodora Helimäki
Åsa von Schoultz
Peter Söderlund

Vaalitutkimuskonsortista

Tässä julkaisussa esitetyt tulokset pohjautuvat Suomen kansallisen vaalitutkimuskonsortion (FNES) Eduskuntavaalitutkimus-aineistoihin. Vuonna 2002 Tampereen yliopiston, Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin valtiotieteilijät perustivat vaalitutkimuskonsortion, jonka tehtävänä on ollut varmistaa, että vaalitutkimusta tehdään Suomessa systemaattisesti ja yhtenevästi yli vaalien. Oikeusministeriö on toiminut konsortion rahoittajana vuodesta 2011. Vaalitutkimuskonsortio on toteuttanut tutkimuksia kuudessa eduskuntavaalissa (2003–2023), mikä mahdollistaa yleiskuvan suomalaisten äänestäjien käyttäytymisestä ja asenteista 20 vuoden aikana. Vuoden 2023 vaalien pääraportti julkaistaan vuoden 2024 aikana.

Vaalitutkimuskonsortion haastattelut tehdään suoraan jokaisen eduskuntavaalin jälkeen. Painotamme korkeaa laatua nopeuden sijaan ja kehitämme jatkuvasti keruumenetelmiämme. Vuoden 2023 tutkimus toteutettiin paperi- ja verkkokyselynä satunnaisotoksena väestöstä ja siihen vastasi yli 8600 vastaajaa. Aiemmat tutkimukset on toteutettu käyntihaastatteluina ja niihin on osallistunut noin 1200–1600 vastaajaa vaalikautta kohden. Perustamisestaan lähtien konsortio on ollut osa kansainvälistä The Comparative Study of Electoral System (CSES) -hanketta.

Esitetyt kuvaajat ja taulukot (ellei toisin mainita) pohjautuvat seuraaviin aineistoihin, jotka ovat saatavilla Yhteiskuntatieteellisessä tietoarkistossa (www.fsd.uta.fi): FNES 2003 (FSD1260), FNES 2007 (FSD2269), FNES 2011 (FSD2653), FNES 2015 (FSD3067) ja FNES 2019 (FSD3467). Viime vaalien aineistojen lisäksi olemme hyödyntäneet tänä vuonna kerättyä FNES 2023 -aineistoa. Joissain tapauksissa olemme hyödyntäneet aiempia Tietoarkistosta saatavia tutkimuksia, sekä Tilastokeskuksen tietokantoja¹.

Om valforskningskonsortiet

Resultaten presenterade här är baserade på data från Finlands nationella valundersökningar (FNES). FNES etablerades 2002 av forskare vid Helsingfors universitet, Tammerfors universitet och Åbo Akademi i syfte att etablera en systematisk och kontinuerlig forskning kring finländskt väljarbeteende. FNES finansieras sedan 2011 av Justitieministeriet. Valforskningskonsortiet har nu genomfört undersökningar vid sex riksdagsval (2003–2023) vilket gör det möjligt att ge en översikt över finländska väljares beteende och attityder under en 20-årsperiod. Huvudrapporten från 2023 års val publiceras under 2024.

Valforskningskonsortiets intervjuer genomförs direkt efter varje riksdagsval. Vi prioriterar hög kvalitet framom snabbhet och utvecklar kontinuerligt våra insamlingsmetoder. 2023 års undersökning genomfördes som pappers- och webbenkät bland ett slumpmässigt urval av befolkningen och besvarades av drygt 8600 respondenter. Tidigare undersökningar har genomförts som besöksintervjuer och har omfattat ca. 1200–1600 respondenter per val. Sedan starten har FNES varit en del av det internationella programmet the Comparative Study of Electoral Systems (CSES).

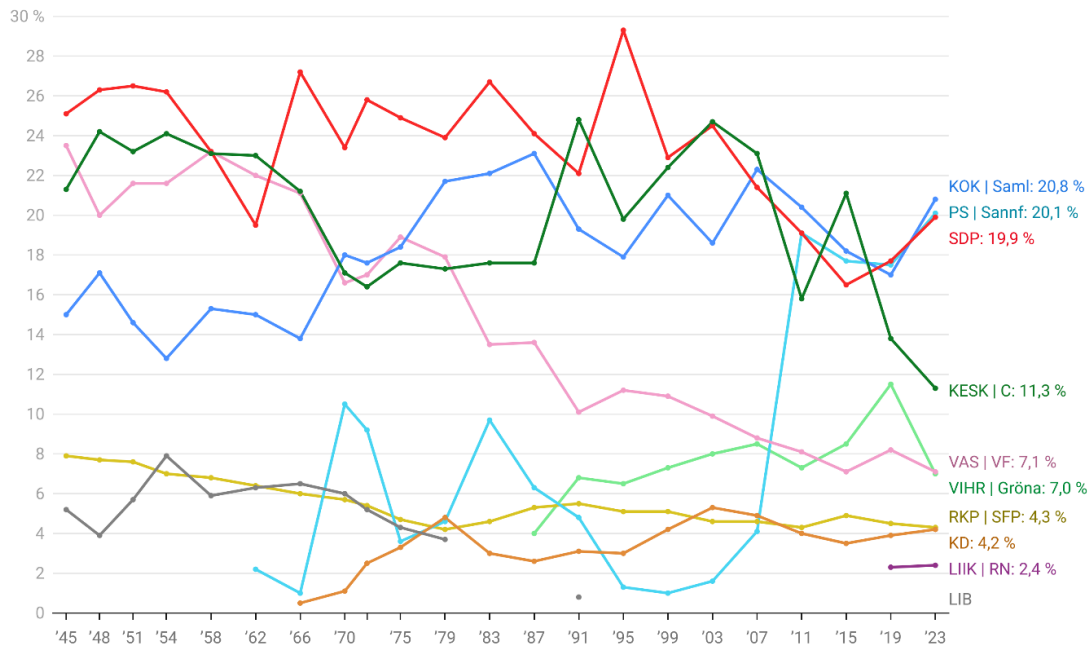
De presenterade graferna och tabellerna baserar sig (om inget annat anges) på från följande databaser som finns tillgängliga vid Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv (www.fsd.uta.fi): FNES 2003 (FSD1260), FNES 2007 (FSD2269), FNES 2011 (FSD2653), FNES 2015 (FSD3067), FNES 2019 (FSD3467) samt den nyligen insamlade FNES 2023. I vissa fall har vi även använt tidigare studier som finns hos FSD samt uppgifter från statistikcentralen¹.

¹Ole hyvä huomioi, että olemme kehittäneet tapaamme painottaa data, joten tiedot tässä versiossa poikkeavat hieman verrattuna aiempaan julkaisuun "Suomalainen äänestäjä 2003-2019" (Isotalo ym., 2019). | Vänligen notera att vi har utvecklat vår metod för att vika data och att uppgifterna i denna version därför avviker något från den tidigare publicerade "Den finländska väljaren 2003-2019" (Isotalo m.fl., 2019).

Vaalitulos ja äänestysaktiivisuus Valresultat och valdeltagande

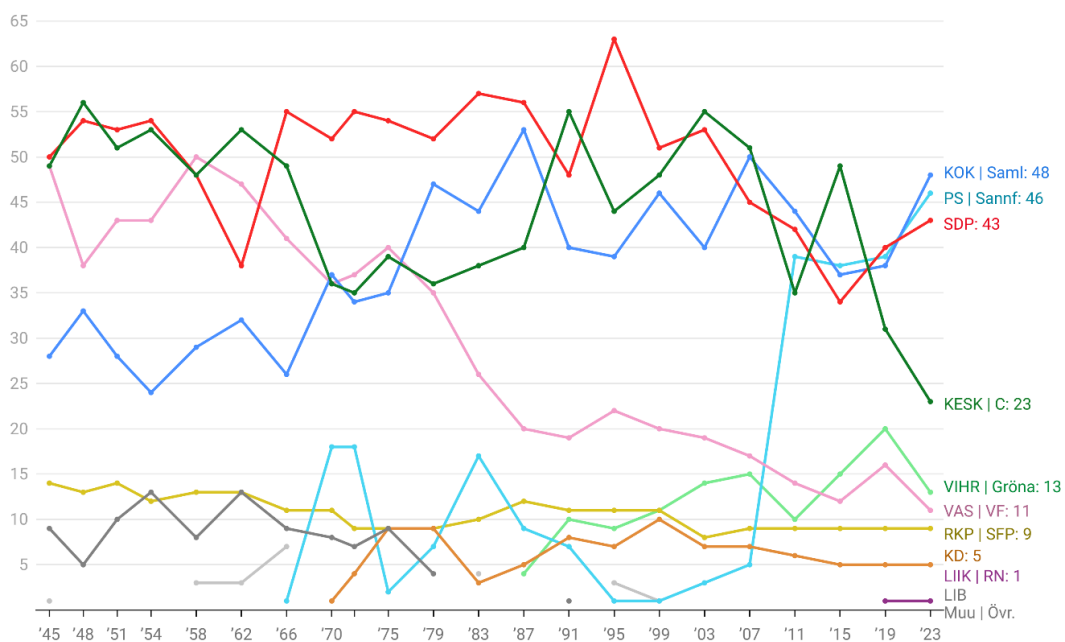
Eduskuntavaalitulos 1945–2023 (%)

Riksdagsvalresultat 1945–2023 (%)

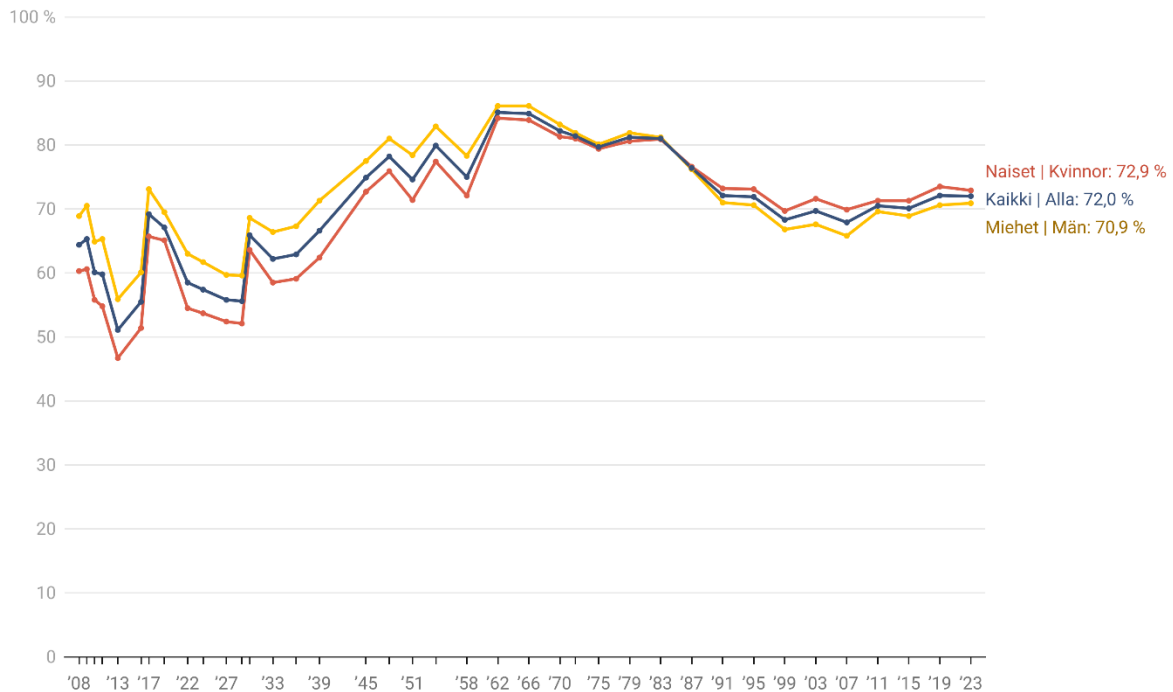
Eduskuntavaalitulos 1945–2023 (paikkamäärä)

Riksdagsvalresultat 1945–2023 (mandat)

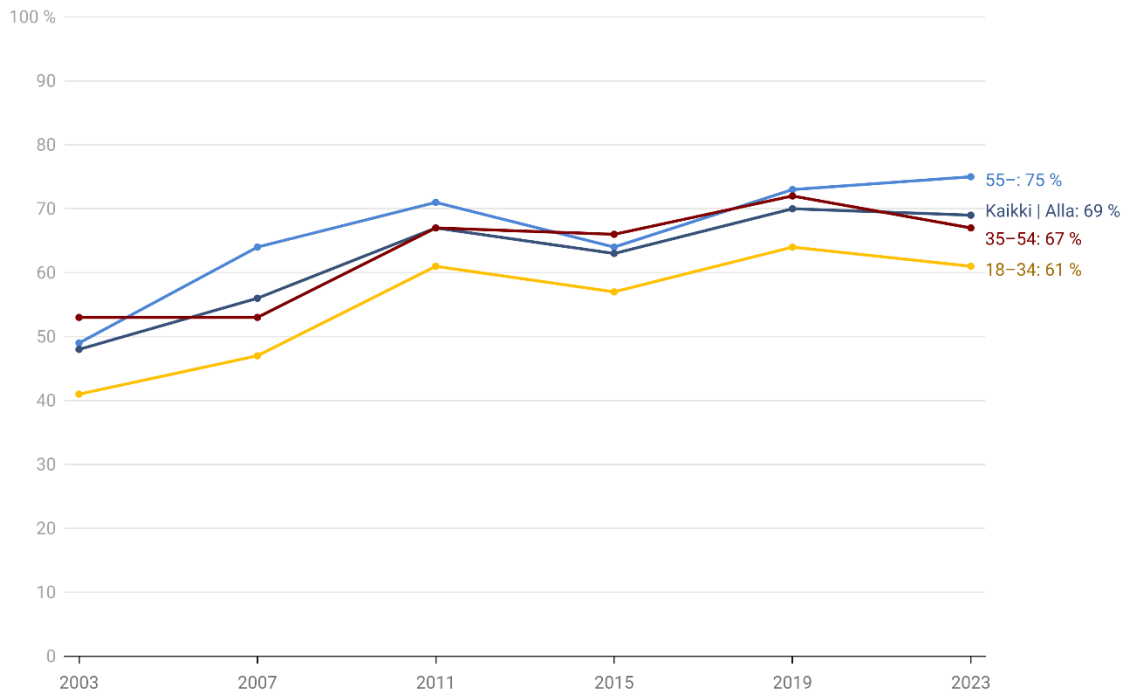
SMP laskettu mukaan Perussuomalaisiin, SKDL Vasemistoliittoon | FLP ingår i Sannfinländarna, DFFF ingår i Vänsterförbundet

Äänestysaktiivisuus 1908–2023 (% sukupuolen mukaan) Valdeltagande 1908–2023 (% enligt kön)

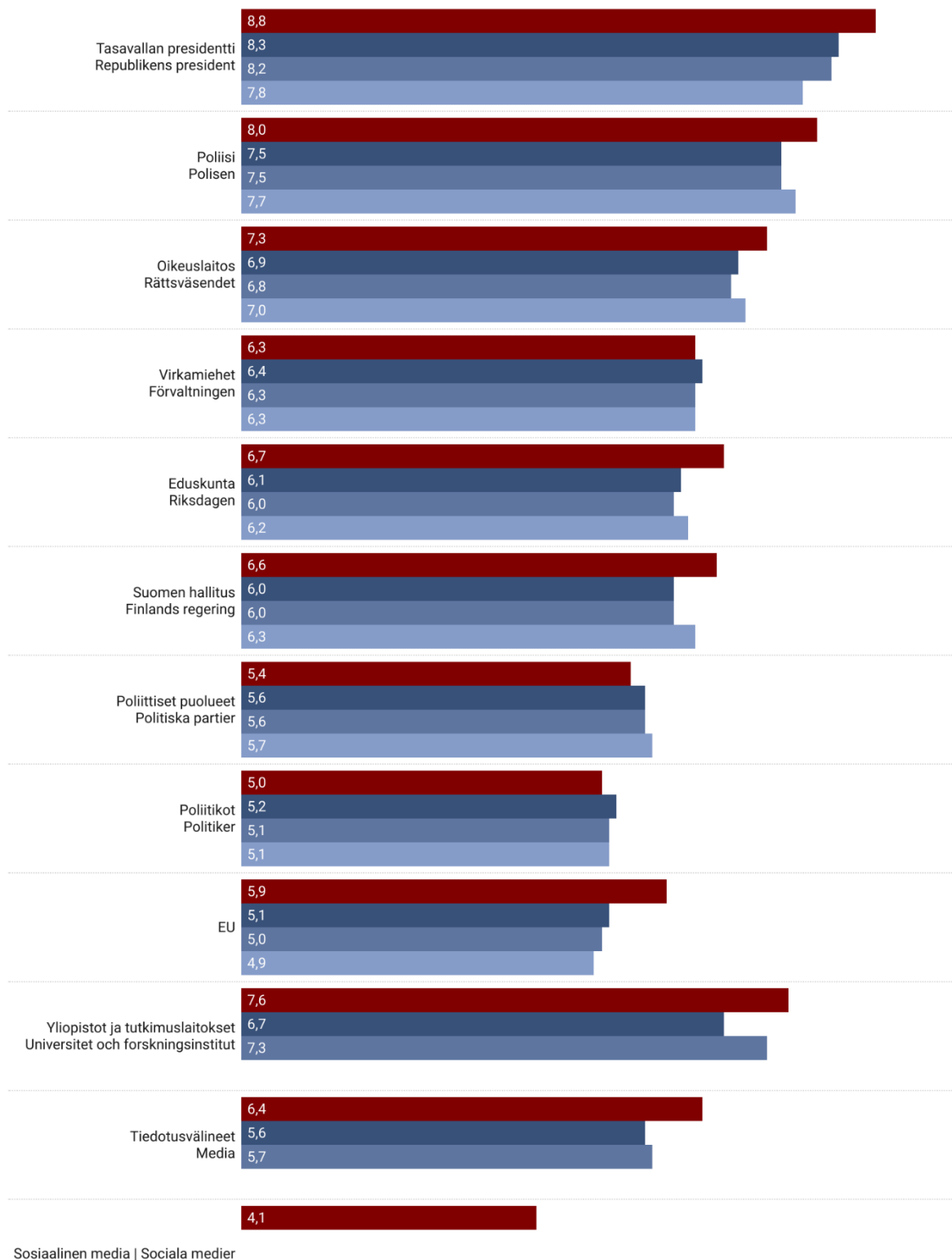
Demokratia ja yhteiskunta Demokrati och samhälle

Poliittinen kiinnostus (% kiinnostuneita iän mukaan)
Poltiskt intresse (% intresserade enligt ålder)

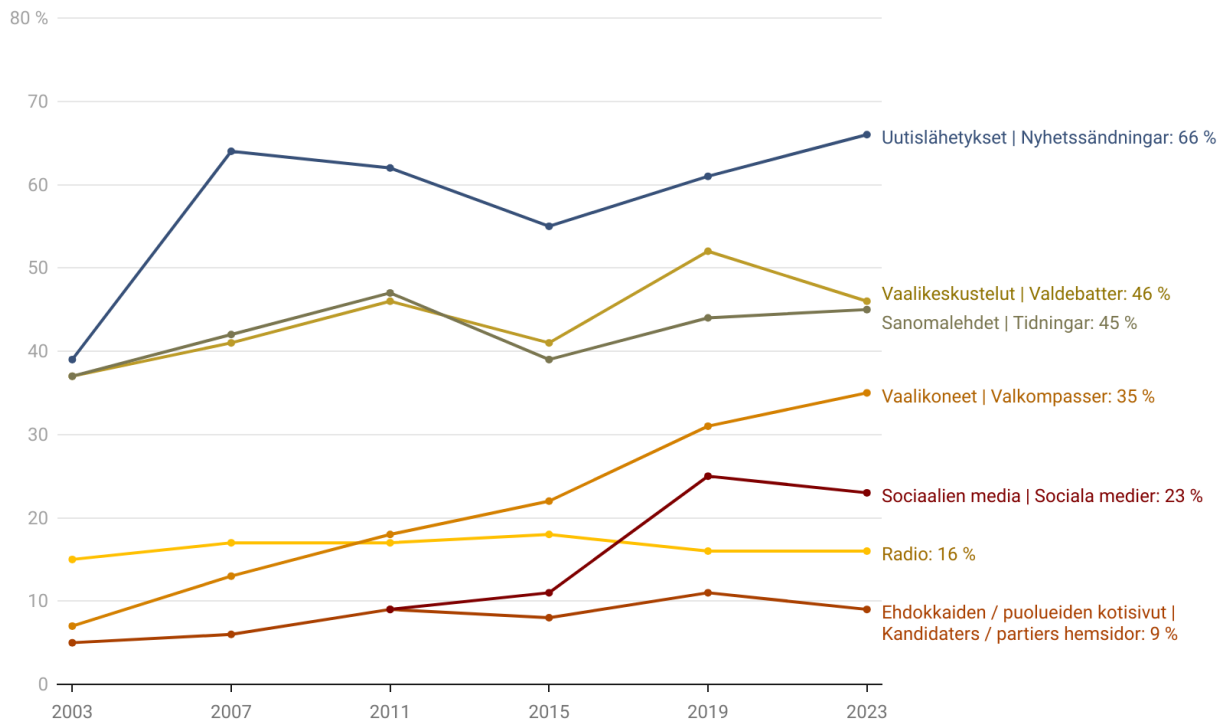

Luottamus poliittisiin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin (keskiarvo, 0–10) Förtroende för politiska och samhällliga institutioner (medelvärde, 0–10)

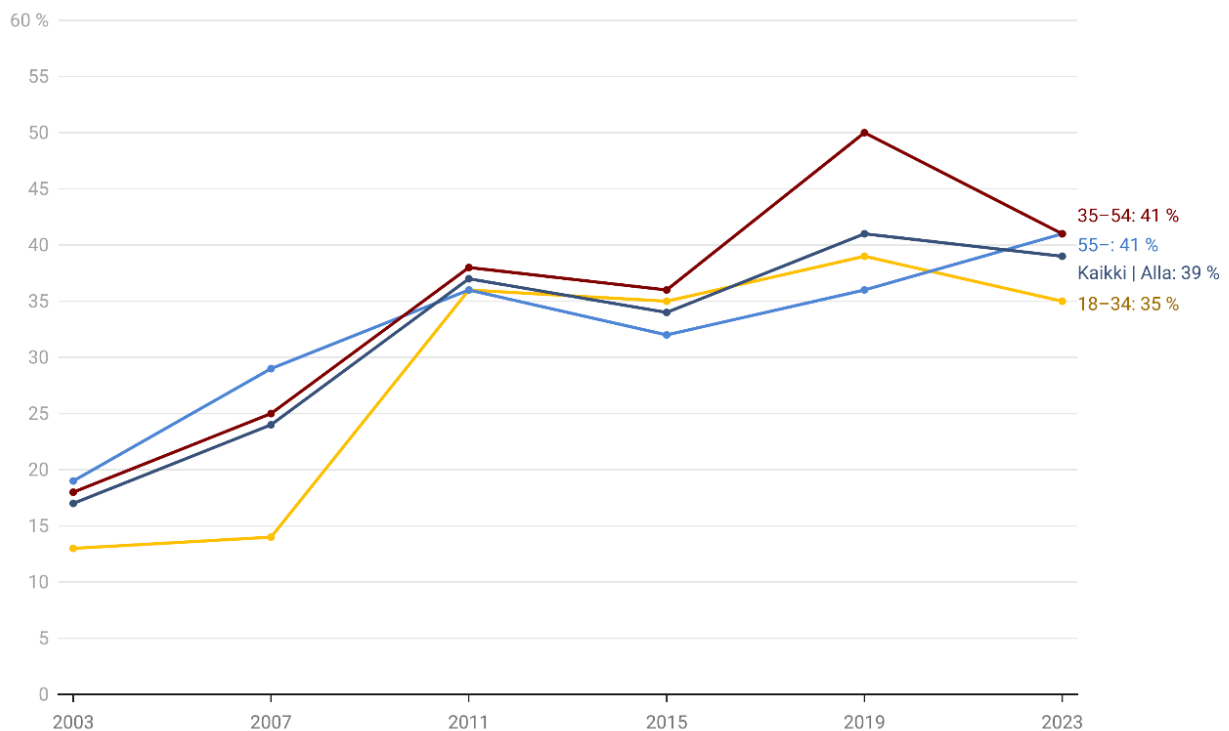
■ 2011 ■ 2015 ■ 2019 ■ 2023

Seurasi eduskuntavaaleja eri tiedotusvälineistä (% hyvin tai melko paljon) Följde valkampanjen via media (% mycket eller ganska mycket)

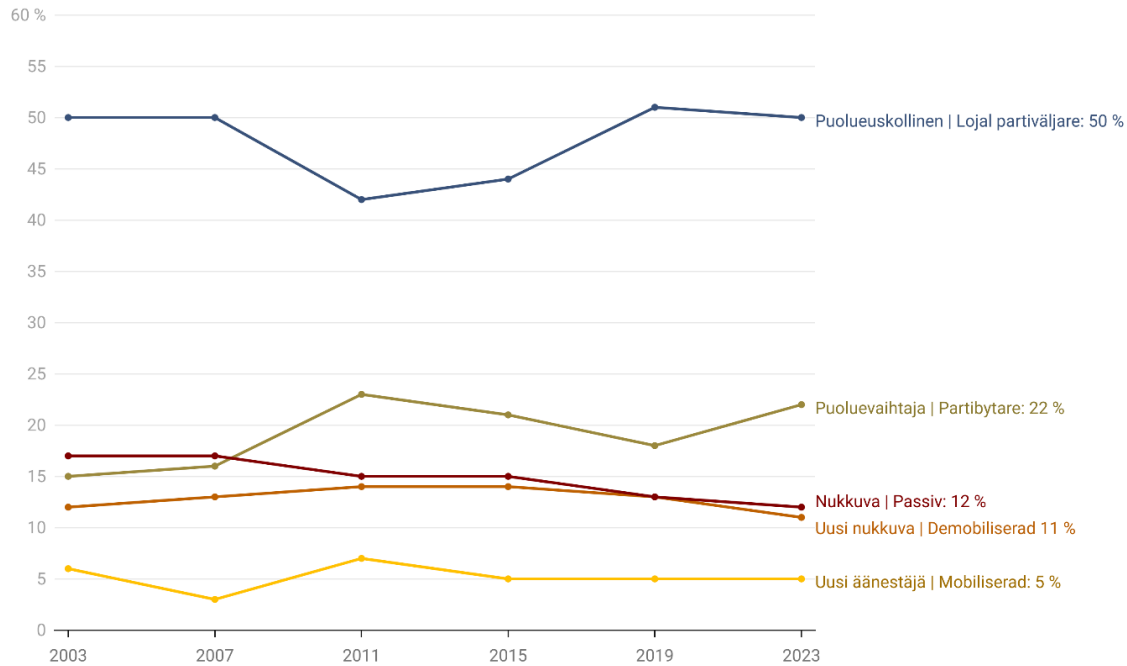

Kuinka usein keskusteleet politiikasta? (% päivittäin tai usein) Hur ofta diskuterar du politik? (% dagligen eller ofta)

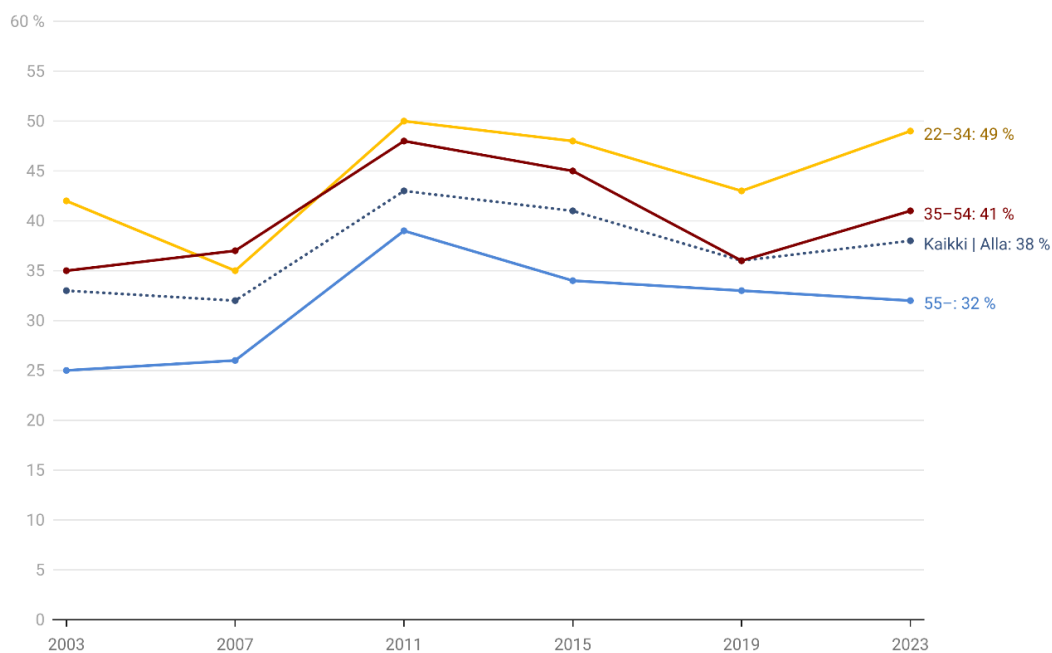

Vaalikäyttäytyminen Väljarbeteende

Vaalikäyttäytyminen peräkkäisissä vaaleissa (%) Väljarbeteende i efterföljande val (%)

Liikkuvia äänestäjiä (% iän mukaan) Rörliga väljare (% enligt ålder)

Puoluevalinta (% sukupuolen mukaan)

Partival (% enligt kön)

Sukupuoli Kän	Vaalit Val	KOK Saml	PS Sannf	SDP	KESK C	VIHR Gröna	VAS VF	RKP SFP	KD	LIIK RN
Miehet Män	2003	21	1	23	24	8	11	4	4	
	2007	25	4	23	20	7	12	3	3	
	2011	19	23	22	15	6	7	3	2	
	2015	20	19	17	21	7	7	4	3	
	2019	18	25	17	13	5	8	5	3	
	2023	24	26	17	11	4	5	4	3	3
Naiset Kvinnor	2003	16	2	26	26	8	9	6	7	
	2007	20	2	20	26	10	5	6	7	
	2011	22	15	16	16	9	9	5	6	
	2015	17	16	16	22	11	8	6	4	
	2019	16	11	19	14	18	8	5	5	
	2023	18	14	23	12	10	8	5	5	3
Ero Skillnad	2003	5	-1	-2	-1	0	3	-2	-3	
	2007	5	2	3	-6	-3	7	-3	-4	
	2011	-3	8	6	-1	-3	-2	-2	-4	
	2015	3	7	1	-1	-4	-1	-2	-1	
	2019	2	14	-2	-1	-13	0	0	-2	
	2023	6	12	-6	-1	-6	-3	-1	-2	0

Muut puolueet sisältyvät osuuksiin, mutta niitä ei esitetä erikseen. | Övriga partier ingår i andelarna men redovisas inte.

Puoluevalinta (% iän mukaan)

Partival (% enligt ålder)

Ikä Ålder	Vaalit Val	KOK Saml	PS Sannf	SDP	KESK C	VIHR Gröna	VAS VF	RKP SFP	KD	LIIK RN
18–34	2003	22	4	16	21	16	7	5	5	
	2007	20	7	14	23	17	5	5	4	
	2011	21	16	11	12	18	9	4	1	
	2015	18	18	11	16	16	10	3	4	
	2019	17	19	7	6	18	10	4	3	
	2023	19	21	11	7	13	11	4	3	4
35–54	2003	18	1	22	27	8	13	4	5	
	2007	27	5	15	20	11	10	4	6	
	2011	20	23	18	14	9	7	3	6	
	2015	22	22	12	18	10	7	4	3	
	2019	18	22	12	10	15	10	4	4	
	2023	23	23	16	9	9	7	5	4	3
55–	2003	16	1	33	25	2	9	6	7	
	2007	20	2	30	25	3	10	4	4	
	2011	20	17	24	19	1	8	5	4	
	2015	16	14	22	26	5	6	7	4	
	2019	16	14	26	20	6	6	5	4	
	2023	20	17	26	15	3	5	4	5	2

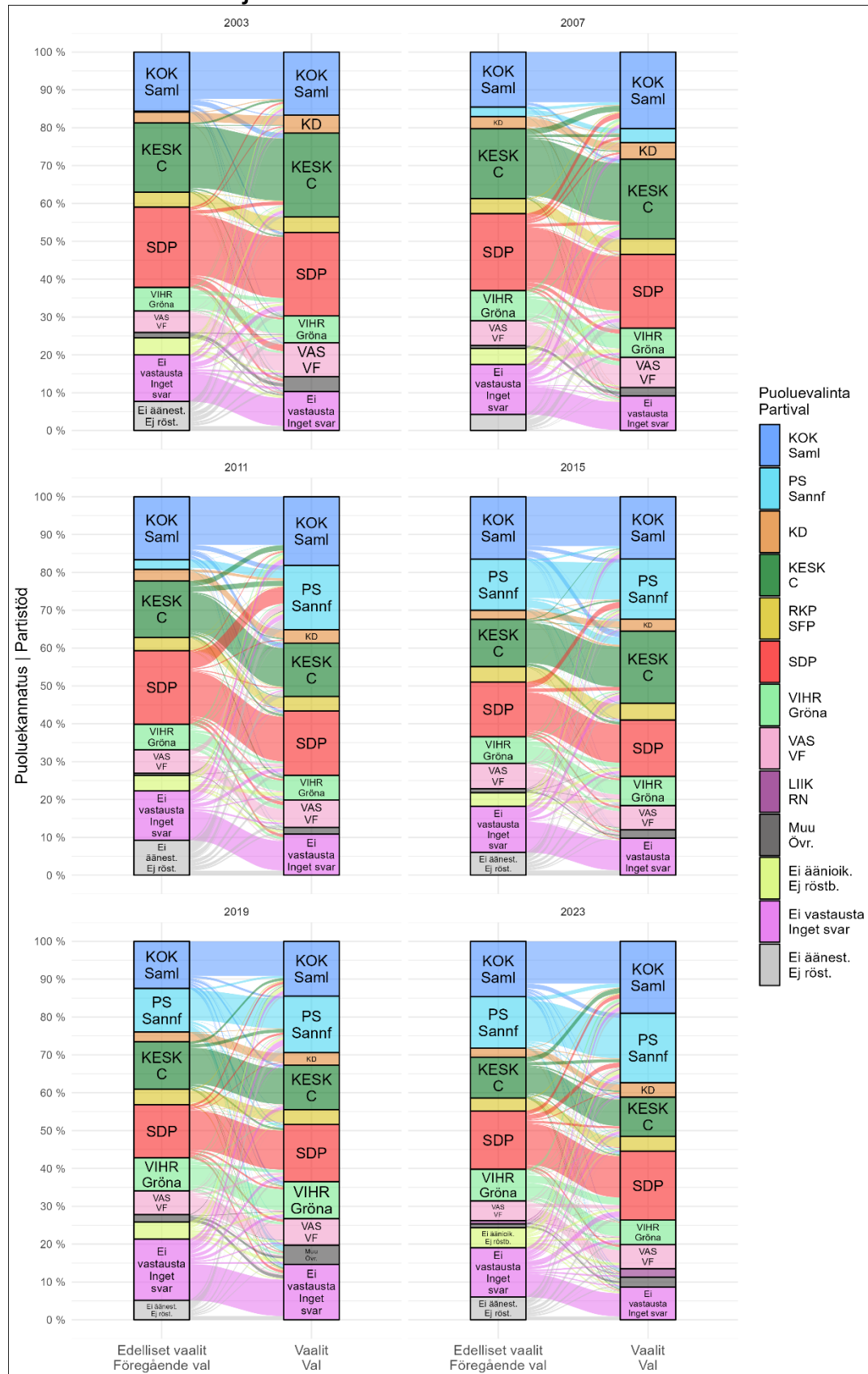
Muut puolueet sisältyvät osuuksiin, mutta niitä ei esitetä erikseen. | Övriga partier ingår i andelarna men redovisas inte.

Puoluevalinta (% koulutuksen mukaan) Partival (% enligt utbildning)

Koulutus Utbildning	Vaalit Val	KOK Saml	PS Sannf	SDP	KESK C	VIHR Gröna	VAS VF	RKP SFP	KD	LIIK RN
	2003	12	2	29	29	4	12	3	5	
	2007	18	4	26	23	7	10	5	3	
Peruskoulu	2011	18	20	21	17	6	7	5	3	
Grundskola	2015	10	25	21	23	4	8	5	3	
	2019	17	15	27	18	4	8	2	3	
	2023	11	19	32	15	3	7	4	5	3
	2003	26	0	21	18	14	8	6	5	
	2007	23	5	20	26	7	8	3	7	
Keskiaste	2011	16	23	22	15	5	10	3	5	
Andra stadiet	2015	14	20	19	22	8	7	4	3	
	2019	13	21	18	13	11	9	4	4	
	2023	18	25	18	12	5	8	4	5	3
	2003	34		13	19	12	5	8	5	
	2007	33	1	13	17	15	9	7	5	
Korkeakoulu	2011	34	10	11	15	14	6	6	4	
Högskola	2015	34	7	8	18	15	7	6	4	
	2019	24	11	11	12	18	7	7	4	
	2023	31	12	16	8	14	6	6	3	1

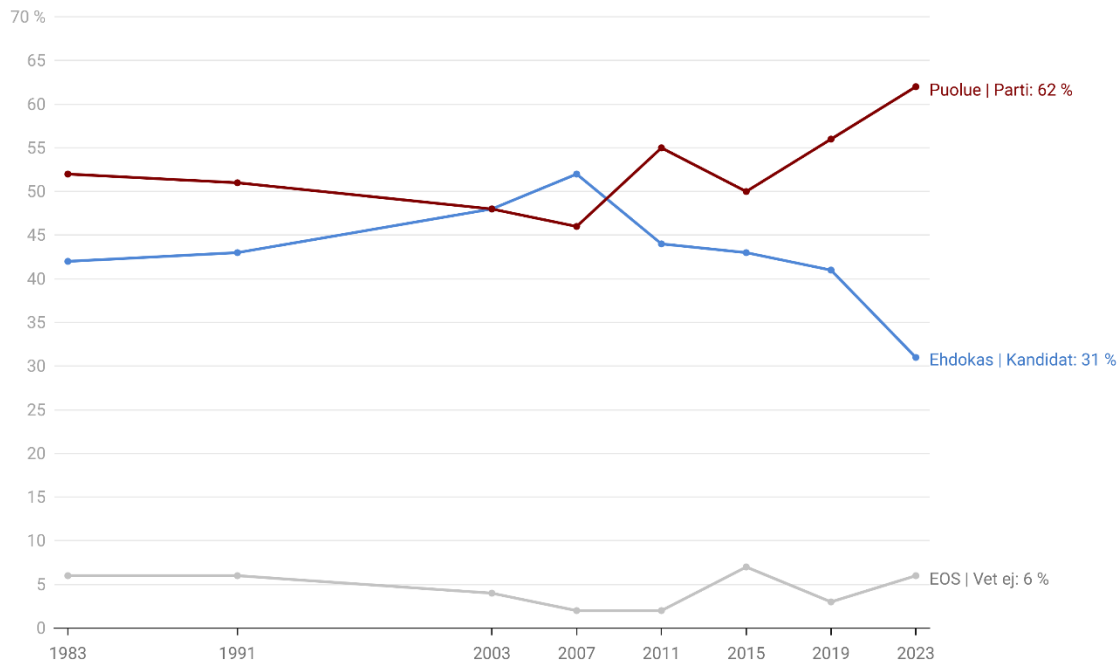
Muut puolueet sisältyvät osuuksiin, mutta niitä ei esitetä erikseen. | Övriga partier ingår i andelarna men redovisas inte.

Puoluevalinta kaksissa peräkkäisissä vaaleissa Partival i två efterföljande val

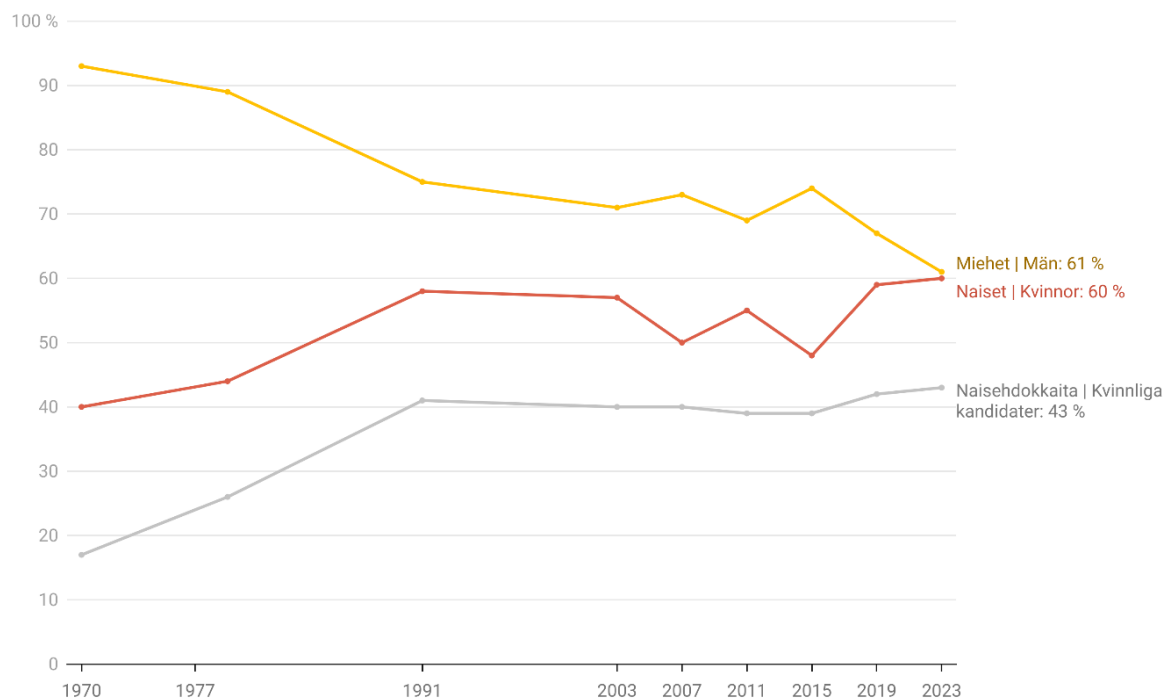

Ehdokkaat ja puoluejohtajat Kandidater och partiledare

Puolue tai ehdokas tärkein (%) | Parti eller kandidat viktigast (%)

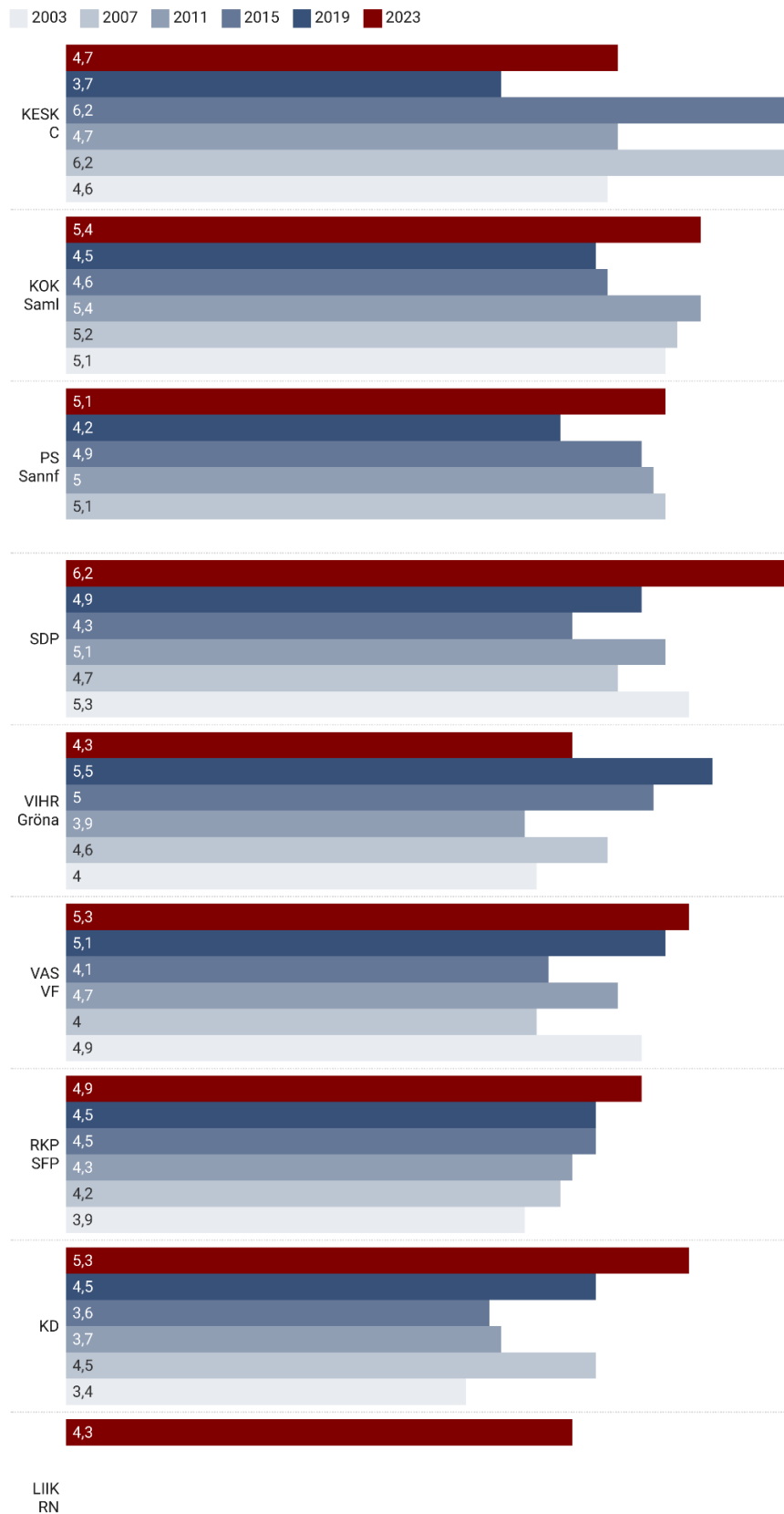
Samaa sukupuolta äänestäneiden osuus (% sukupuolen mukaan) ja
naisehdokaiden osuus | Röstade på en kandidat av samma kön (% enligt kön)
och andelen kvinnliga kandidater

Samaa sukupuolta äänestäneiden osuus (% sukupuolen ja koulutuksen mukaan)
Röstande på en kandidat av samma kön (% enligt kön och utbildning)

Koulutus Utbildning	Vaalit Val	Miehet Män	Naiset Kvinnor
	2003	75	49
	2007	74	48
Peruskoulu	2011	70	53
Grundskola	2015	79	36
	2019	73	47
	2023	66	52
	2003	67	57
	2007	77	45
Keskiaste	2011	69	51
Andra stadiet	2015	72	52
	2019	64	59
	2023	60	60
	2003	62	66
	2007	61	63
Korkeakoulu	2011	65	66
Högskola	2015	71	55
	2019	66	70
	2023	58	66

Puoluejohtajasuosio (keskiarvo, 0–10) | Partiledarpopularitet (medelvärde, 0–10)

Puheenjohtajan merkitys puoluevalinnalle (% ratkaiseva, puolueen mukaan)
Partiledarens betydelse för partivalet (% avgörande, enligt parti)

Vaalit Val	Kaikki Alla	KOK Saml	PS Sannf	SDP	KESK C	VIHR Gröna	VAS VF	RKP SFP	KD
1991	8	5	-	4	20	1	15	4	0
2003	14	7	-	18	19	3	15	8	7
2007	19	16	17	13	35	9	13	17	23
2011	22	26	41	15	14	7	28	19	14
2015	21	15	32	13	34	14	4	28	11
2019	21	15	39	20	13	10	33	11	23
2023	19	7	28	33	10	2	26	8	28

KOK | Saml: 1991 Suominen, 2003 Itälä, 2007 & 2011 Katainen, 2015 Stubb. 2019 & 2023 Orpo

KESK | C: 1991 Aho, 2003 Jäätteenmäki, 2007 Vanhanen, 2011 Kiviniemi, 2015 & 2019 Sipilä, 2023 Saarikko

SDP: 1991 Paasio, 2003 Lipponen, 2007 Heinäluoma, 2011 Urpilainen, 2015 & 2019 Rinne, 2023 Marin

PS | Sannf: 2007, 2011 & 2015 Soini, 2019 Halla-Aho, 2023 Purra

VAS | VF: 1991 C. Andersson, 2003 Siimes, 2007 Korhonen, 2011 & 2015 Arhinmäki, 2019 & 2023 L. Andersson

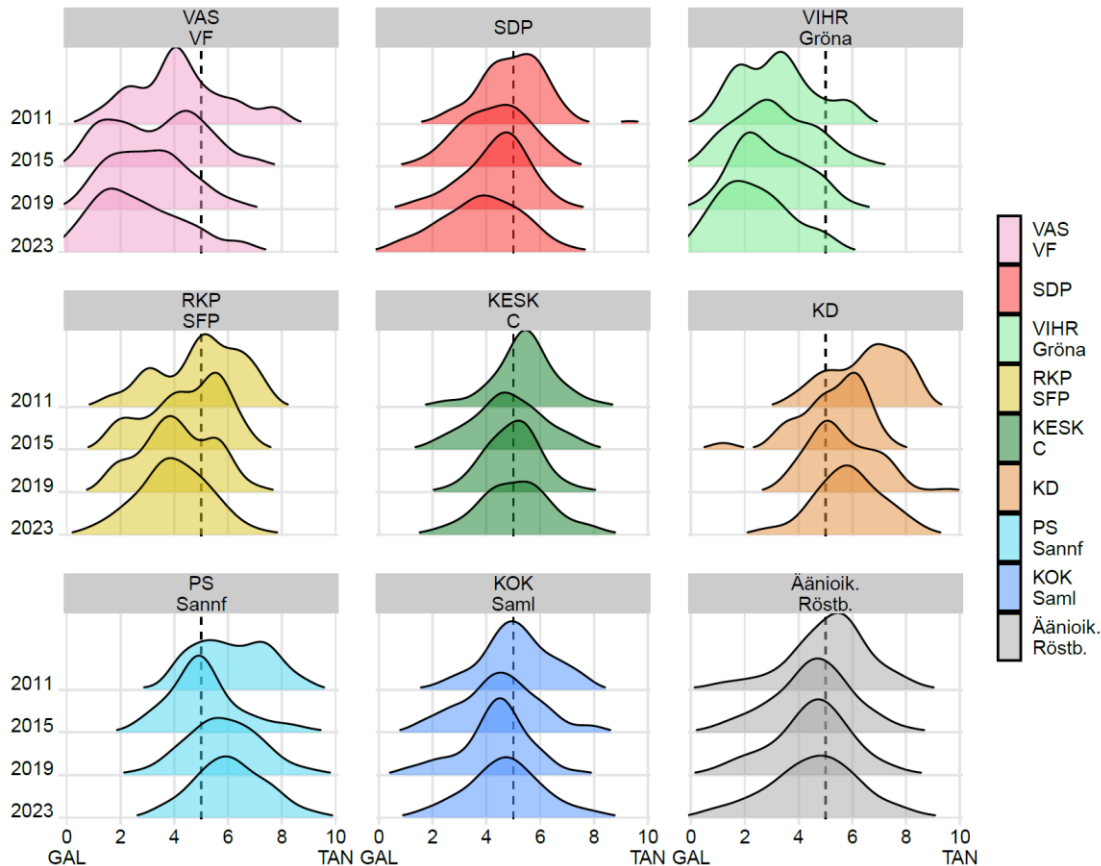
VIHR | Gröna: 1991 Sauri, 2003 Soininvaara, 2007 Cronberg, 2011 Sinnemäki, 2015 Niinistö, 2019 Haavisto, 2023 Ohisalo

RKP | SFP: 1991 Norrback, 2003 Enestam, 2007 & 2011 Wallin, 2015 Haglund, 2019 & 2023 Henriksson

KD: 1991 Kankaanniemi, 2003 Kallis, 2007, 2011 & 2015 Räsänen, 2019 & 2023 Essayah

Äänestäjien ideologinen sijoittautuminen Väljarnas ideologiska placering

Äänestäjien sijoittuminen GAL–TAN-ulottuvuudelle Väljarnas placering på GAL–TAN-skalan enligt parti

GAL–TAN -arvo on muodostettu yhdistämällä vastaukset seuraaviin kysymyksiin*:

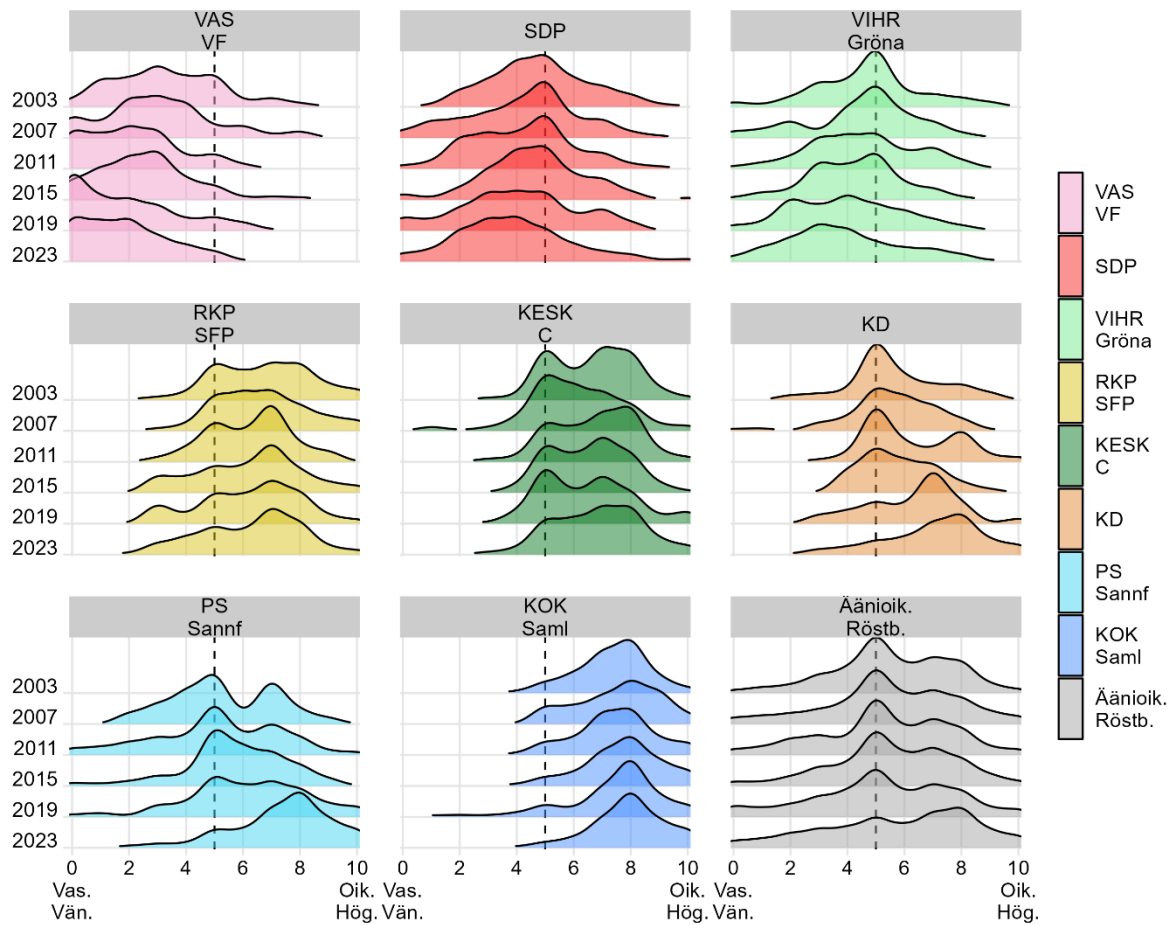
1. Suomi, jossa kristilliset arvot ovat suuremmassa roolissa
2. Suomi, jossa on enemmän lakia ja järjestystä
3. Monikulttuurinen Suomi, jossa suhtaudutaan suvaitsevaisesti muista maista tuleviin ihmisiin
4. Suomi, jossa vahvistetaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia
5. Ympäristöystävällisempi Suomi, vaikka se tarkoittaisi alhaista talouskasvua tai ei kasvua ollenkaan

GAL–TAN-skalan är konstruerad genom att kombinera svar på följande påståenden*:

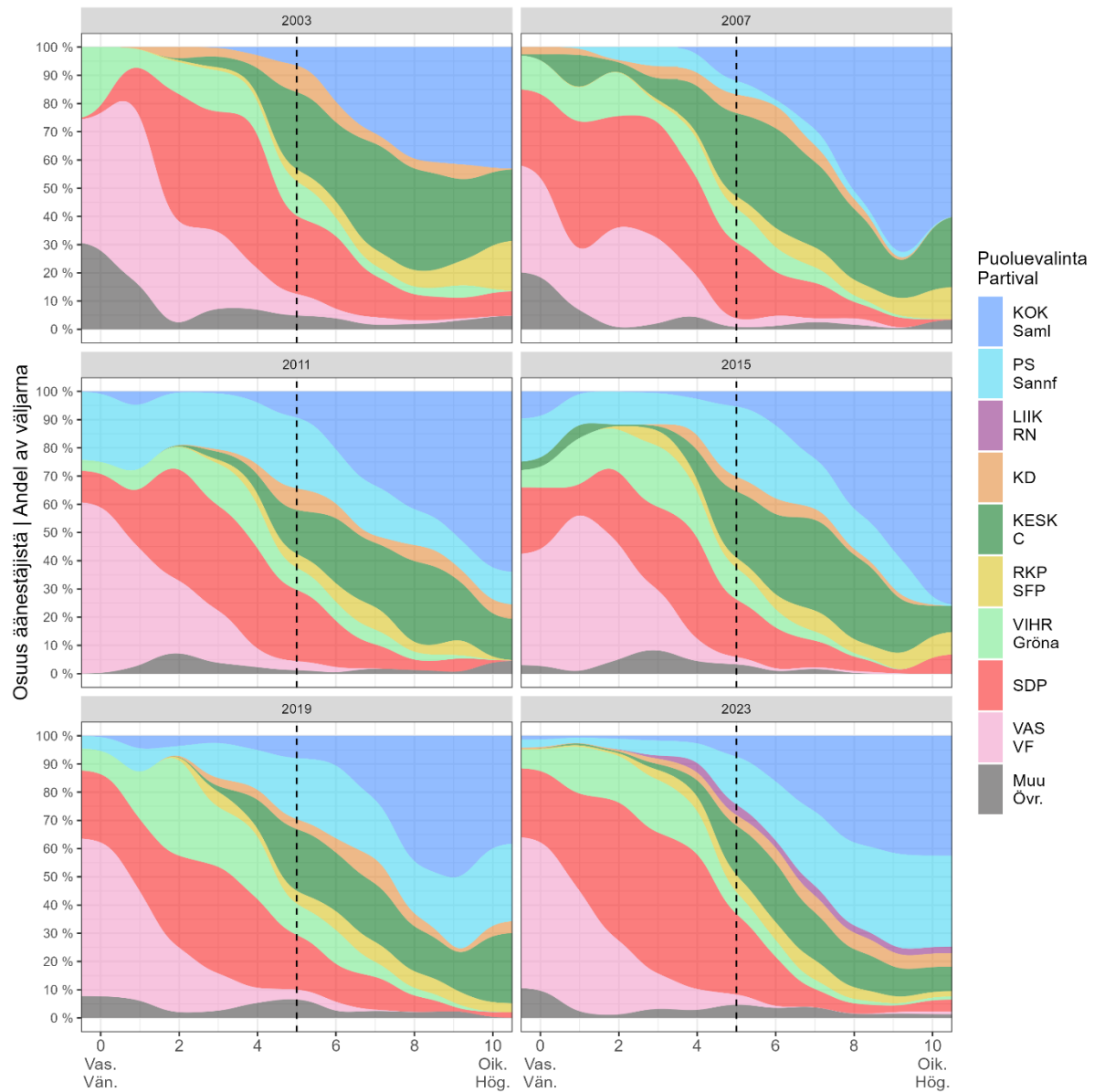
1. Ett Finland där kristna värderingar spelar en större roll
2. Ett Finland med mer lag och ordning
3. Ett mångkulturellt Finland där man förhåller sig tolerant gentemot människor från andra länder
4. Ett Finland där köns- och sexuella minoriteters rättigheter stärks
5. Ett miljövänligare Finland, även om det innebar låg ekonomisk tillväxt eller ingen tillväxt alls

*Kuvio on päivitetty 25.3.2024. Kysymys "Euroopan unioniin vähemmän sitoutunut Suomi" on poistettu indeksistä metodologisista syistä. Tällä ei ole merkittävää vaikutusta tuloksiin. | Figuren har uppdaterats 25.3.2024. Frågan "Ett Finland som förbinder sig i lägre grad till Europeiska unionen" har tagits bort från indexet av metodologiska orsaker. Detta har ingen betydelsefull inverkan på resultaten.

Äänestäjien sijoittuminen vasemmisto-oikeisto-ulottuvuudella (0–10) puolueittain Väljarnas placering på vänster-högerskalan (0–10) enligt parti

Puolueiden kannatus äänestäneiden vasemmisto-oikeisto-sijainnin (0–10) mukaan Partiernas stöd enligt placering på vänster-högerskalan (0–10)

Vaalitutkimuskonsortio Valförskningskonsortiet

FNES (Finnish National Election Study) on noin 30 poliittisen tieteen tutkijan konsortio, joka tutkii suomalaista poliittista käyttäytymistä ja demokratiaa. Oikeusministeriö on toiminut konsortion rahoittajana vuodesta 2011. Konsortion johtoryhmä kaudelle 2021–2025 koostuu seuraavista henkilöistä:

FNES (Finnish National Election Study) är ett konsortium bestående av omkring 30 statsvetare som forskar om politiskt beteende och demokrati. FNES finansieras sedan 2011 av Justitieministeriet. Konsortiets ledningsgrupp för perioden 2021–2025 utgörs av:

Elina Kestilä-Kekkonen

Tampereen yliopisto | Tammerfors universitet
elina.kestila-kekkonen@tuni.fi

Lauri Rapeli

Åbo Akademi
lauri.rapeli@abo.fi

Åsa von Schoultz (pj. | ordf.)

Helsingin yliopisto | Helsingfors universitet
asa.vonschoultz@helsinki.fi

Peter Söderlund

Åbo Akademi
peter.soderlund@abo.fi

Aino Tiihonen

Tampereen yliopisto | Tammerfors universitet
aino.tiihonen@tuni.fi

Hanna Wass

Helsingin yliopisto | Helsingfors universitet
hanna.wass@helsinki.fi

Lisätietoja Mer information

Veikko Isotalo

Helsingin yliopisto | Helsingfors universitet
veikko.isotalo@helsinki.fi

Theodora Helimäki

Helsingin yliopisto | Helsingfors universitet
theodora.helimaki@helsinki.fi

Åsa von Schoultz

Helsingin yliopisto | Helsingfors universitet
asa.vonschoultz@helsinki.fi

Peter Söderlund

Åbo Akademi
peter.soderlund@abo.fi

www.vaalitutkimus.fi

ISSN:

2954-2227 (Vaalivälähdykset, online),
2954-2235 (Valglimtar, online),
2954-2243 (PDF)